

**AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I
POŠTANSKU DJELATNOST**

NASTAVLJENA USPJEŠNA SARADNJA EKIP-a i ITU-a

Dugogodišnja uspješna saradnja između Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP) i Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), je nastavljena i ove godine u specifičnim uslovima poslovanja izazvanih pandemijom virusa Covid-19. Dvodnevni Regionalni regulatorni forum za Evropu o regulativi koja podržava digitalnu transformaciju, je održan u periodu 30.11-01.12.2020. putem on-line platformi, u organizaciji ITU-a i uz podršku EKIP-a. Regionalni regulatorni forum je održan kao dio regionalne inicijative za Evropu o širokopojasnoj infrastrukturi, radio-difuziji i upravljanje spektrom, koja je usvojena na Svjetskoj konferenciji o razvoju telekomunikacija (WTDC 2017). Održavanje ovog foruma je predstavljao nastavak realizacije zaključaka donijetih na ovogodišnjem Globalnom simpozijumu regulatora (GSR-20) i smjernica za najbolju praksu.

Regionalni regulatorni forum je pružio priliku za razmjenu informacija i identifikaciju ključnih aktivnosti koje treba preduzeti u regionu u pogledu razvoja širokopojasnog pristupa kao neophodnog uslova za digitalnu transformaciju.

Tokom uvodne sesije Regulatornog foruma učesnicima su se obratili gospođa **Doreen Bogdan-Martin**, direktorka ITU Biroa za razvoj telekomunikacija i gospodin **Vladan Đukanović**, član Savjeta EKIP-a. Tokom svog obraćanja, gospođa Bogdan-Martin je istakla položaj evropskog regiona u oblasti regulacije i kreiranja politika u sektoru informaciono-komunikacionih tehnologija. Prepoznajući rad Evropske komisije i BEREC-a na ovom polju istakla da je 83% zemalja u Evropi implementiralo četvrtu generaciju regulacije - „integrisanu regulaciju“ ili petu generaciju - „regulaciju zasnovanu na saradnji“, što je i doprinijelo da je preko 82% pojedinaca aktivno povezano na Internet. Takođe je istakla i visok nivo sigurnosti i otpornosti elektronskih komunikacionih mreža što je naročito potvrđeno i u periodu od početka pandemije, te da je Evropa kao region veoma brzo usvojila specifične mjere kako bi osigurala bezbjednost, sigurnost i dostupnost telekomunikacionih mreža i usluga. Takođe je istakla da će za povezivanje oblasti i pojedinaca koji nemaju širokopojasnu konekciju u Evropi i Centralnoj Aziji biti potrebno 33 milijarde dolara, te da će nadogradnja mreža prema optičkim vlaknima ili mobilnim 5G mrežama dodatno povećati tu cifru. U ovom kontekstu, prema njenim riječima, mapiranje širokopojasne infrastrukture je suštinski element efikasne i efektivne regulacije koja će doprinijeti daljem razvoju širokopojasnih mreža i servisa. Na kraju svog obraćanja, gospođa Bogdan-Martin je uputila poziv svim zainteresovanim stranama da aktivno učestvuju na Svjetskoj konferenciji za razvoj telekomunikacija (WTDC-21) koja će se održati u Etiopiji u novembru 2021. godine, te ponovila značaj uključivanja u rad regionalnog pripremnog sastanak za Evropu, koji će se održati 18. i 19. januara 2021. godine.

Nakon obraćanja gospođe Bogdan-Martin, gospodin Vladan Đukanović, član Savjeta EKIP-a, je istakao značaj u radu Globalnog simpozijuma za regulatore koji, već 20 godina organizuje ITU, te veoma

uspješnu saradnju sa regulatorima iz Regiona i ITU-om, naročito po pitanju organizacije međunarodne konferencije regulatora koju EKIP organizuje počev od 2003. godine. Tokom svog obraćanja gospodin Đukanović je prezentovao aktivnosti EKIP-a po pitanju uvođenja 5G mobilnih mreža, te aktivnosti na izradi Strategije digitalne transformacije Crne Gore za period 2021-2025.

Ovom prilikom su gospođa Bogdan-Martin i gospodin Đukanović potpisali dokument o saradnji na projektu ITU-a u vezi izrade interaktivnih zemaljskih prenosnih mapa (optičkih vlakana i mikro talasnih fiksni veza). Saradnja će omogućiti da se najnovije informacije prikupljene na nacionalnom nivou dijele sa ITU-om kako bi se osiguralo pravilno praćenje globalne povezanosti, što je posebno važno u vremenu kada su mreže pod pritiskom od strane korisnika i usljed uvećanog saobraćaja izazvanog globalnom pandemijom virusa Covid-19.

Nakon otvaranja, ključne teme koje su bile u fokusu ostalih programskih sesija su bile:

- Globalni i regionalni pristupi regulaciji koja podržava digitalnu transformaciju,
- Otključavanje investicija za širokopojasne mreže u Evropi,
- Sistemi za mapiranje širokopojasne infrastrukture i servisa i
- Regionalni pristupi mapiranju širokopojasnih mreža u Evropi.

Predstavnicima EKIP-a su uzeli učešće i prezentovali pozitivna iskustva Crne Gore, u kojoj su pravovremeno donijete politike i strategije razvoja, te kvalitetno kreiran, predvidiv, stabilan i sa EU usaglašen regulatorni okvir, u kontinuitetu doprinosili i značajnim investicionim ulaganjima operatora na tržištu elektronskih komunikacija. Istaknuto je da su u periodu 2017-2019. godine ulaganja u razvoj mreža iznosila preko 270 miliona eura, od čega su u 2017. godini investicije iznosile oko 101 milion eura, u 2018. godini oko 93 miliona eura i u 2019. godini oko 79 miliona eura. Istaknut je naročito odnos iznosa investicija i prihoda operatora elektronskih komunikacija u periodu 2017-2019 godine koji je u Crnoj Gori iznosio skoro 40% što je značajno više od prosjeka na nivou EU gdje je ovaj odnos iznosio oko 15%.

Na Regionalnom regulatornom forumu predstavnici EKIPa u prezentovali Sistem za mapiranje širokopojasnih mreža u Crnoj Gori, koji je razvio EKIP i koji je javno dostupan preko portala na adresi <http://ekinfrastuktura.ekip.me/>. Sistem za mapiranje obezbjeđuje informacije u vezi elektronske

komunikacione infrastrukture i pripadajuće opreme, planirane elektronske komunikacione infrastrukture i mapiranje pokrivenosti širokopojasnim pristupom. Sistem je dostupan ekspertima iz državnih organa i organa lokalne uprave, privrednih društava, te drugih zainteresovanih subjekata i značajan je za dalji razvoj elektronske komunikacione infrastrukture i planiranja prostora.

Forum je izazvao veliku pažnju eksperata iz ove oblasti. Za učešće na forumu je registrovano više od 160 učesnika iz 45 zemalja.

Podgorica, 08. 12. 2020. godine